

NOVINARJI IZ SVOJIH PODJETIJ • SAMO ZA JAVNO TRIBUNO

DONIT v Evropo

Tovarne so ljudje!

Ljudje so si jih zamislili, ljudje postavili, ljudje delajo v njih. Generacije se menjajo, kjer je prejšnja nehala, nova nadaljuje. Na rezultatih prejšnje, želi nova generacija doseči nove, večje in boljše rezultate, zase in za generacije, ki prihajajo. Vse je kot neskončni tekoči trak. Nihče ne načrtuje postanka.

Toda, vredno je pogledati nazaj, čeravno se ne zaustavimo, kajti na preteklosti gradimo prihodnost.

Skoraj nihče več se ne spomni, da so bile prve mesece po drugi svetovni vojni številne lokomotive v kurilnicah: nekaj zato, ker ni bilo strojevodij, največ pa zato, ker niso delovale. Največkrat samo zato, ker so bila pokvarjena tesnila na parnih kotlih. Tudi v marsikateri slovenski tovarni so imeli tedaj za poganjanje strojev parne kotle in prav tako so ti stroji stali – ker ni bilo tesnil. Tudi v tovarni Goričane pri Medvodah.

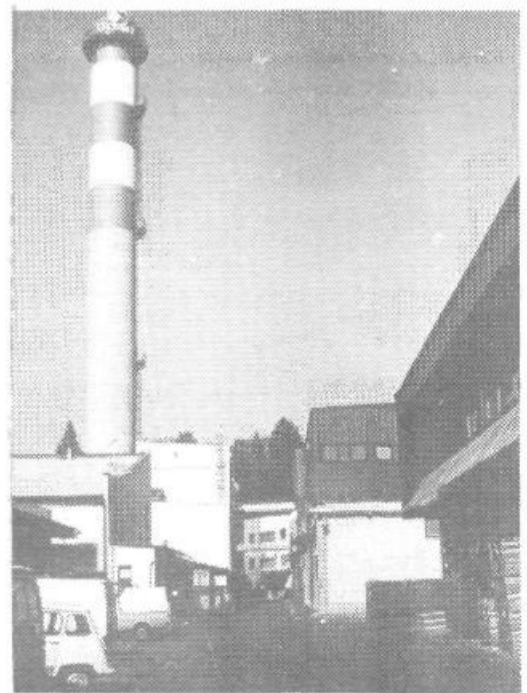
V tej tovarni je bil takrat direktor Edo Bregar-Don, znani organizator ilegalnega partizanskega tiska na Gorenjskem, sicer po poklicu strojni tehnik. Že med vojno je bil posebej znan, da je vedno in povsod našel tehnično rešitev za najtežje probleme. Ker tesnil ni in ni bilo dobiti, se je Don domislil primitivnega postopka izdelave tesnilke. Našli so staro knjigo o gumarstvu, napisano še v gotici, ki je izšla še pred prvo svetovno vojno v Nemčiji. V njej je bil med drugim na kratko opisan postopek izdelave in pomanjkljiva receptura pridobivanja gumiazbestnih plošč, vendar dovolj, da je Don začel s poskusi. Azbest so razvlaknili kar na kmečkem »pajkelnju«, kavčuk stopili v pločevinastem sodu, oboje in dodatke pa zmešali v kopalni kadi. Nato so zmes stisnili med kovinske plošče. Kasneje so tesnilno ploščo stisnili kar med valji papirne stroja. Problem tesnenja je bil v tovarni Goričane rešen!

Rekli smo že, da so imeli s tesnenjem marsikje težave, zato je tedanje ministrstvo za industrijo pri slovenski vladi Dona zadolžilo, da v goričanski tovarni izdelajo tesnilke tudi za druge. Do konca leta 1946 so jih tako izdelali že 38 ton. Potrebe so še naraščale in proizvodnja je bilo treba razširiti. Vlada je zato omenjenega leta izdala odločbo o ustanovitvi tovarne tesnil Donit. Ime tovarne so sestavili iz Donovega partizanskega imena Don ter končnic besed gumi in azbest. Don je postal tudi prvi direktor podjetja in ima pravzaprav največ zasluga, da so zgradili tovarno na prostoru, kjer stoji še danes, seveda veliko večja in sodobnejša kot v njegovih časih.

Don in strokovnjaki okoli njega so »krivci« tudi za avtomobilске tesnilke, ki so jih začeli delati 1947. leta, za slojaste plastične mase – izoteks in tekstolit (1950), nato pa še leta 1952 za izocart ali pertinaks plošče. Slojaste plastične mase in tesnilni materiali so še danes med osnovnimi Donitovimi proizvodi. Leta 1957 so začeli izdelovati še filtre, 1962. pa sintetična lepila, prav tako izdelke, ki tudi tvorijo steber proizvodnje.

Lastno znanje

Prikimati gre vsem tistim, ki so povzeli za Donom njegovo miselnost, da je najkakovostnejše znanje – lastno znanje. Zato sploh ni slučaj, da Donit ni nikoli uvažal tuje tehnologije, ampak se je opiral predvsem na lastne sile, domačo pamet in znanje, saj so si obenem z razvojem podjetja, pridobivali izkušnje in vedno več znanja tudi domači strokovnjaki. Ti delajo tako v proizvodnji, kot tudi v sodobno opremljenih razvojnih in kontrolnih laboratorijih Donitovega Inštituta. V teh laboratorijih, na osnovi znanja in izkušenj ter teamskega dela nastajajo zamisli, ki jih vsak dan znova uporabljajo v proizvodnji. Brez lastnega znanja domačih strokovnjakov verjetno Donit ne bi tako smelo stopal v razviti svet, kjer prodaja dobršen del svoje proizvodnje. Za ilustracijo naj zapišemo, da sta

v Evropi zgrajeni kar dve tovarni po Donitovi tehnologiji: v Avstriji za proizvodnjo filtrov in v Romuniji za izdelovanje tesnilnih materialov.

Tehnični know-how razvijejo sami in s pomočjo različnih vrst poslovno-tehničnega sodelovanja. V letu 1989 so samo za raziskave in razvoj namenili 5 odstotkov celotnega prihodka. Moto v razvoju je: To, kar je danes dobro, mora biti jutri še boljše.

Poleg razvoja obstoječe proizvodnje zadnja leta vlagajo velike napore in sredstva v razvoj novih, boljših materialov in v zaščito človekovega okolja.

Princip kakovosti za Donitovce pomeni nadzor in razvoj kakovosti na vseh ravneh: produkta, storitve in organizacije dela na vseh ravneh zaposlenosti. Za usposabljanje zaposlenih so lani namenili kar 14 odstotkov vrednosti mase za osebne dohodke. V tovarni organizirajo na leto povprečno 250 usposabljanj.

Proizvodnja in dejavnost Donita

Kako so začeli s proizvodnjo v Donitu, smo zapisali že v uvodu. Danes opravlja podjetje številne dejavnosti, ki jih v nadaljevanju na kratko opisujemo:

- impregnacijo papirja in tekstila, modifikacijo in formulacijo sintetičnih smol, izdelovanje slojastih plastičnih mas, lepilnih filmov in elektromehaničnih izdelkov,
- izdelovanje sestavnih delov elektronskih aparatov in naprav,
- izdelovanje tesnilnih materialov in tesnil vseh vrst,
- izdelovanje tehničnih izolacij,
- izdelovanje vseh vrst filtrov in naprav za vse vrste filtrirnih medijev in njihovo servisiranje,
- izdelovanje vseh vrst industrijskih filtrov, za klimatizacijo in sisteme absolutne filtracije ter njihovo servisiranje,
- izdelovanje perifernih računalniških enot,
- izdelovanje žičnih in drugih tkanin ter pletenin, industrijskih tekstilij, rešetarskih in sitarskih izdelkov, konfekcioniranje tkanin ter pletenin, izdelava žičnih filtrov in polizdelkov za filtre,
- izdelovanje vijakačnega, žičnega blaga ter drugih izdelkov za vgrajevanje,
- izdelovanje lepil in veziv, polirnih in brusnih sredstev, sredstev za antikorozično in površinsko zaščito betona, kovin in ostalih materialov,
- proizvodnja čistih kemikalij za industrijo,
- predelovanje plastičnih mas v končne izdelke (poliesterski laminati za gradbeništvo, industrijo in široko porabo), ter proizvodnja embalaže iz plastičnih mas,
- izdelovanje poliuretanskih izdelkov,
- izdelovanje odpreskov plastičnih mas in frikcijskih materialov,
- izdelovanje sintetičnih smol,
- opravljanje vseh vrst tehničnih storitev – od vzdrževanja, investicij, energetike, transporta, izdelovanja orodij itd., zaradi popolnejše izrabe vseh lastnih zmogljivosti.

V sodelovanju s kooperanti opravljajo tudi proizvodnjo tesnil, filtrov ter drugih sestavnih delov za te izdelke in drobne izdelke za motorna vozila. Kot smo že omenili, sami razvijajo proizvode in tehnologije ter opravljajo preizkušnje kakovosti proizvodov na najsodobnejših napravah.

Nova Donitova trgovina v Medvodah

Ker so zadnje čase individualni kupci veliko povpraševali po Donitovih izdelkih, so odprli v Medvodah svojo trgovino. V Medvodah je malo poslovnih prostorov in ker Donitovci dobro sodelujejo s tovarno Sora, so se z le-to dogovorili, da bodo poleg njihovega prodajnega salona odprli še Donitov tehnični butik. Rečeno, storjeno in tehnični butik je že nekaj časa odprt. V tej trgovini lahko kupci dobijo prav vse Donitove izdelke po nižjih cenah, hkrati pa dobijo kup tehničnih in drugih informacij o Donitu.

Poleg Donitovih izdelkov pa lahko v trgovini kupci dobijo tudi odlične uvožene izdelke, pod skupnim naslovom Vse za gospodinjstvo in avtomobil.

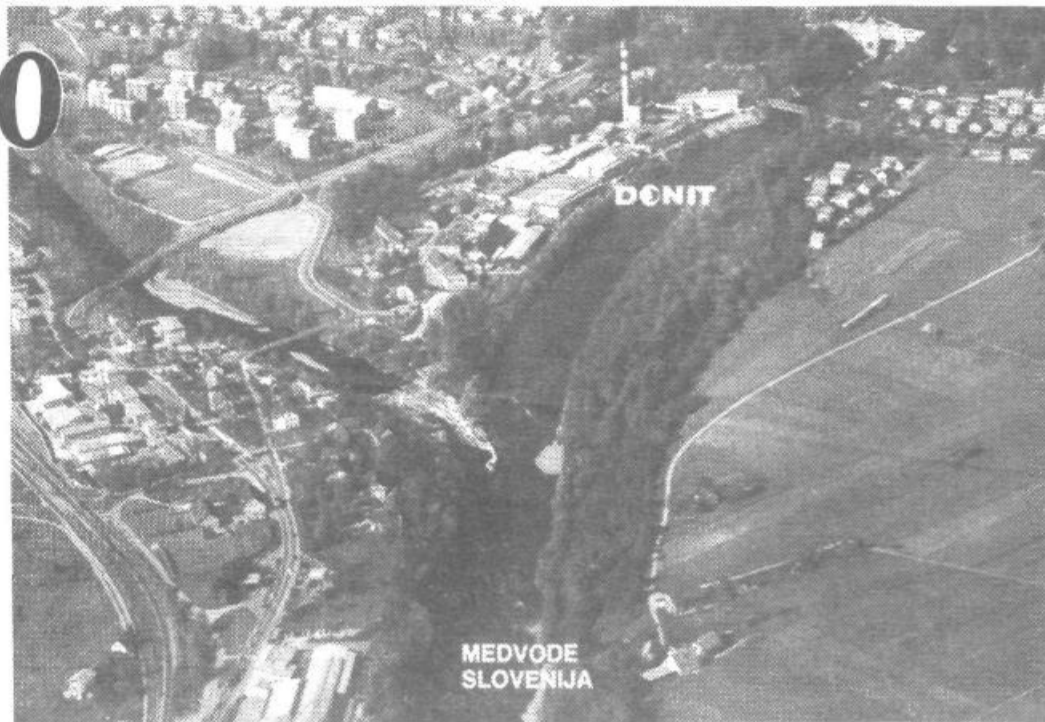
Gre za izdelke znanih firm Caramba in Terason, ki jih Donit uvažava v okviru poslovno-tehničnega sodelovanja in so na evropskem trgu že zdavnaj preizkušeni. V omenjenih kolekcijah izdelkov imajo odlične izdelke za čiščenje v gospodinjstvu in za avtomobile, kakor tudi za manjša popravila in obnavljanje gospodinskih in drugih aparatov.

V kolekciji teh izdelkov lahko kupci dobijo praktično vse za obnavljanje avtomobila: od sprave za obnavljanje platišč, do plastičnih mas za krpanje zarjavelih delov ali za tesnenje avtomobilskih stekel, itd.

Z drugimi besedami: spleča se ogledati Donitovo trgovino.

Izvoz izdelkov v ospredju

Donit nekaj več kot 30 odstotkov svoje proizvodnje izvozi, vendar od skupnega izvoza le 8 odstotkov na trge vzhodne Evrope. Referenčna lista njihovih kupcev s področja avtodielov je zelo široka. Tako v Donitu kupujejo filtre BMW, Citroen, Renault itd.

Ob tem je pomembno, da firme kupujejo, denimo Donitove filtre, za prvo vgradnjo v vozilo, kar pomeni, da kupci tudi ob kasnejši menjavi vgrajujejo praviloma filtre kakršne so dobili, ko so kupili vozilo.

Tako na domačem kot tujem trgu prodajajo visoko kakovostne izdelke, saj samo tako lahko prodirajo na nove trge. Kakovost Donitovih izdelkov je pogosto nad evropskim ali svetovnim povprečjem, saj se lahko samo tako kosajo na evropskem trgu. Vendar je Donit na tujih trgih že zelo uveljavljen, kajti svoje izdelke izvažajo praktično od prvega dne ustanovitve podjetja, na vse celine, razen v Avstralijo. Izvoz še povečujejo.

Kadri

Za razliko od številnih slovenskih podjetij, ki ugotavljajo čedalje več presežkov delavcev, v Donitu iščejo nove in nove delavce. Seveda ne iščejo delavce za ročno delo in administracijo, ampak – strokovnjake! Poleg tega, da delavce usposablja sami, kar smo že omenili in dajejo številne možno-

specializiranih zdravstvenih ambulant v okviru zdravstvenih domov.

Iz rekreacijskega delovanja športnega društva Donit oziroma iz njegove sekcije, se je razvila kegljaška ekipa, ki letos sodeluje v I. zvezni kegljaški ligi. Razvejavno imajo tudi kulturno dejavnost: oktet Donit v Sodražici, Pihalni orkester Donit, občasne likovne razstave...

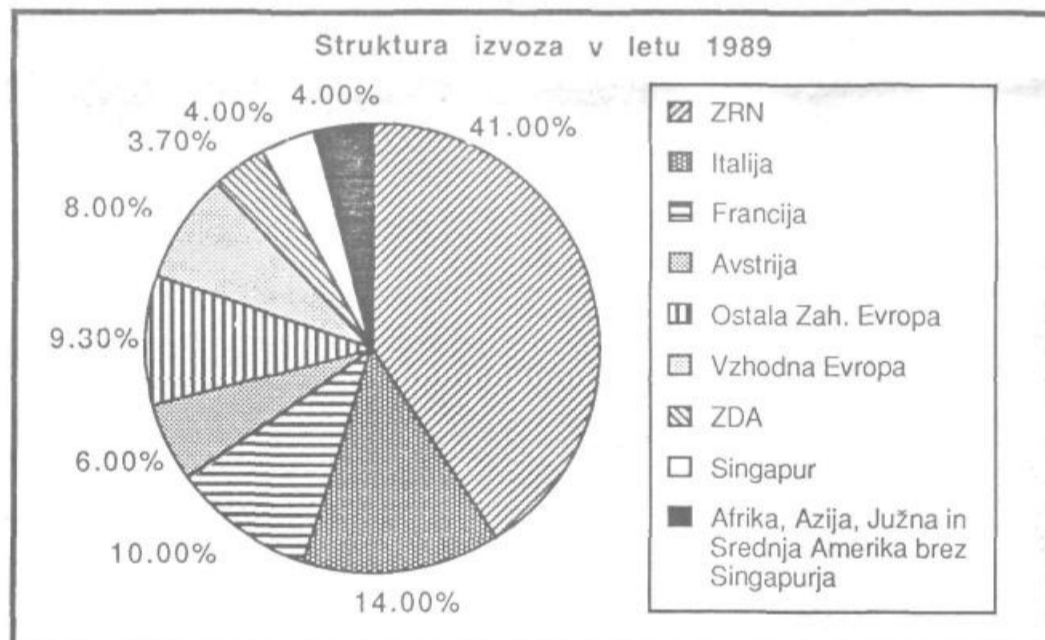
Morda vse še nimajo urejeno idealno, nedvomno pa imajo v skrbi za človeka veliko več in bolje kot marsikje.

Tovarna so ljudje, ki v njej delajo!

Ekologija

Poleg varstva na delu, kjer so dosegli v nevarnih delih proizvodnje maksimalno možno zaščito delovnih mest, namenjajo velika finančna sredstva in znanje za varstvo okolja.

Pred leti so zgradili sežigalno napravo v kateri s posebnim postopkom uničijo vse neprijetne vonjave in škodljive pline. Že dolgo pa imajo urejeno kanalizacijo tako, da ne more priti do izlitja ones-

sti za usposabljanje ob delu, želijo pridobiti mlade, sposobne in ambiciozne kadre. Če bi primerjali kadrovske strukture zaposlenih pred desetimi leti in danes, bi ugotovili, da se je le-ta skokovito zboljševala v korist visoko izobraženih strokovnjakov.

V podjetju je trenutno zaposlenih 1457 delavcev, od tega več kot 1000 v Medvodah, ostali pa so v obratih na Jesenicah, v Sodražici in v Križevcih na Hrvaškem ter v predstavništvih po Jugoslaviji.

Skrb za zaposlene

V uvodu smo zapisali, da so tovarne ljudje. Ljudje ki v njih delajo. Delavcu v Donitu je bila vedno namenjena velika skrb. Prva leta po ustanovitvi je marsikaj manjkalo, toda z leti in večjimi materialnimi možnostmi pa je rasel tudi družbeni standard zaposlenih. Danes se v Donitu lahko pohvalijo z urejeno družbeno prehrano, urejenimi počitniškimi zmogljivostmi, organizirano rekreacijo, zdravstvenim varstvom...

Kljub kriznim časom še ne razmišljajo o ukinitvi regresiranja prehrane ali odpravi počitniških zmogljivosti, da bi se reševali iz zagat. Nasprotno! V počitniške enote nameravajo še vlagati, pa tudi o temu, da bi bile le-te profitni center. Profitni center tako, da bi počitniške enote na eni strani prinašale dobiček in na drugi strani zadovoljstvo delavcev. Delavec, ki je zdrav in se v podjetju dobro počuti, ker mu je omogočeno več kot drugje, bo naredil tudi veliko več kot tisti, ki nerga zato, ker nima urejene prehrane, zobozdravnika ali, če vse leto ugiba kam bo šel na morje. Dopust lahko Donitovci preživijo v približno 50 počitniških enotah ob morju, v hribih ali toplicah. Za delavce, ki so slabšega zdravja pa organizirajo rekreacijske taborne dni.

Dobri del sredstev namenjajo tudi za razvoj

nažene vode v vodotoke ali zemljo. Koliko sredstev in znanja so vložili v ekologijo je skoraj nemogoče izraziti s številkami. Da ni vse samo hvalospev pove tudi podatek, da so ustanovili posebno strokovno službo, ki se ukvarja z vprašanji ekologije. Skupaj s sorodnimi podjetji pa so v okviru poslovne skupnosti ustanovili podjetje, ki se ukvarja z vsemi tistimi ekološkimi problemi, ki jih ne zmorejo sami. Npr.: uničenje nevarnih snovi, ki so jih morali v preteklosti odvažati na posebne depozije.

Samo nepoučeni žal še vedno pripisujejo Donitu nekatere ekološke probleme, za katere v Medvodah niti slučajno ni krivo to podjetje.

Donit v Evropo

Donit se ne boji leta 1992, ko naj bi se meje razvite Evrope oblikovale po novih gospodarskih merilih. Že sedaj so njihovi izdelki konkurenčni: tako glede kakovosti kot tudi glede cen. Ampak kakovost ne gradijo samo zaradi zahtevne Evrope, temveč tudi zaradi domačega trga, saj je tudi ta vedno bolj tržno usmerjen: nič več ne priznava vsakršne cene, še manj pa, če so izdelki slabi.

V Donitu izdelke delajo kakovostno in v proizvodnji ne sprašujejo na katero tržišče bodo prodani. Pred posredovanjem na trg pa vse pregleda njihova interna kontrola, ki je neusmiljena in izloči vsak izdelek, četudi ima zancmarljivo napako.

S sodobnim informacijskim računalniškim sistemom, ki so ga domala že dogradili, se ovir za vstop v sodoben svet ne bojijo. Že sedaj normalno komunicirajo tako s poslovnimi partnerji v tujini kot tudi s tujimi bankami, za katere pa vemo, da so lahko neusmiljene, če partnerju ne zaupajo.

Donitu zaupajo! Ker stopa na sodobno pot, pot znanja, kakovosti in ker po tej poti ne stopa počasi.